

PROMICANJE I IMPLEMENTACIJA KONCEPTA ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE) U POSLOVNOM SVIJETU: NA PRIMJERU ESG AKADEMIJE HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE

Stručni rad
<https://doi.org/1059014/HJBL7194>

Sažetak

Danas, više nego ikada, ekonomska održivost kao društvena odgovornost postala je strateški prioritet i temelj dugoročne konkurentnosti gospodarstva i društva. Primjena Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD) obvezuje sve veći broj tvrtki na izvještavanje o održivosti, dok ESG (okolišni, društveni i upravljački) kriteriji imaju sve veću važnost među ulagačima, kreatorima politika i drugim ključnim dionicima jer se na njih gleda kao na zaštitu tvrtki od budućih rizika. Kako bi omogućila tvrtkama da se što bolje pripreme za ove izazove, Hrvatska gospodarska komora pokrenula je jedinstveni projekt, prvu inovativnu ESG akademiju u Hrvatskoj, koja se bavi promicanjem i implementacijom koncepta ESG-a u poslovnom svijetu.

Rad se bavi analizom na koji način je Hrvatska gospodarska komora putem platforme ESG akademije pomogla tvrtkama u provođenju ESG procesa i usklađivanju poslovanja s novim obavezama u pogledu održivosti, kao i izvješćivanja o održivosti. U tu svrhu provedeno je empirijsko istraživanje o zadovoljstvu tvrtki ESG akademijom putem anketnog upitnika. Cilj istraživanja bio je ispitati u kojoj mjeri su im stečena znanja na ESG akademiji pomogla u implementaciji održivosti u njihovom daljnjem poslovanju.

Istraživanje je pokazalo pozitivan trend u usvajanju ESG praksi unutar hrvatskoga gospodarskog sektora, posebice među velikim tvrtkama koje prednjače u ovom procesu zbog strožih regulatornih zahtjeva. Međutim, valja istaknuti da rezultati istraživanja ukazuju i na širenje svijesti među manjim subjektima, što je ključno za ostvarivanje širih održivih ciljeva na nacionalnoj razini. Hrvatska gospodarska komora kao ključan partner hrvatskim tvrtkama svjesna je prioritetne prilagodbe po-

⁵⁴ Poslijediplomski interdisciplinarni studij Komunikologija, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska, smit.ines@gmail.com

slovanja u skladu sa klimatskim promjenama i društvenim potrebama te će i dalje putem brojnih inicijativa, programa i aktivnosti biti podrška tvrtkama na putu prema razvoju održivog poslovanja u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: ekonomska održivost, ESG akademija, ESG rating, ESG kriteriji, Hrvatska gospodarska komora (HGK)

Uvod

Globalno društvo sve je svjesnije važnosti održivosti i zaštite okoliša. Klimatske promjene, degradacija okoliša, iscrpljivanje resursa i gubitak biološke raznolikosti postali su ključni problemi koji zahtijevaju hitne mjere (Tice, 2024). Održivost i društveno odgovorno poslovanje (DOP) postali su strateški prioriteti i temelj dugoročne konkurentnosti gospodarstva i društva. Jednu od najpoznatijih definicija društveno odgovornog poslovanja dao je Carroll, za koga DOP predstavlja ekonomska, pravna, etička i filantropska očekivanja koja društvo ima od organizacija (Carroll, 1991). Prema Vigu, svrha društveno odgovornog poslovanja je dati doprinos održivom razvoju, biti posvećen društvenoj dobrobiti i zaštiti okoliša, što je postalo glavni kriterij u mjerenju cjelokupne uspješnosti mogućnosti nastavka uspješnog poslovanja; odgovornost i transparentnost u aktivnostima prema okolišu i zajednici (Vig, 2019).

Pojam ESG (*Environmental, Social, and Governance*) sve više dobiva na važnosti. ESG kriteriji odnose se na standarde koje tvrtke i investitori koriste za ocjenjivanje društveno odgovornog poslovanja i održivih praksi (Krosinsky i Purdom, 2020). Valja istaknuti da je akronim ESG nastao sredinom 2000-ih od strane britanske odvjetničke tvrtke za Financijsku inicijativu Ujedinjenih naroda. Ideja je bila ta da bi se uključivanjem ESG podataka pomoglo u zaštiti ulaganja izbjegavanjem materijalnih financijskih rizika od klimatskih promjena, radničkih sporova, pitanja ljudskih prava, lošeg korporativnog upravljanja i rezultirajućih sudskih sporova (Kishan i White, 2022, url). U radu akronim ESG promatramo u smislu okolišnih (E), društvenih (S) i upravljačkih (G) čimbenika održivosti koje tvrtke uzimaju u obzir pri izradi svoje strategije i izvještaja o održivosti.

Termin ESG-a prvi put službeno je uveden dokumentom *Who Cares Wins* iz 2004. godine, izrađenim pod vodstvom Ujedinjenih naroda. Njime se dodatno razrađuje održivost s fokusom na financijsko ulaganje u promjenjivom globalnom okružju naglašavajući integraciju ESG pitanja u

financijske analize i investicijske odluke. Izvještaj, koji su podržale vodeće financijske institucije, jasno stavlja do znanja da upravljanje okolišnim, socijalnim i upravljačkim pitanjima direktno utječe na kvalitetu upravljanja tvrtkama te njihovu sposobnost da uspješno konkuriraju, upravljaju rizicima i anticipiraju regulatorne promjene (ESG vodič – Praktične smjernice za održivo poslovanje, 2024).

Tvrtke koje se pridržavaju visokih ESG standarda često su otpornije na rizike jer proaktivno upravljaju okolišnim i društvenim rizicima, te su često bolje usklađene s dugoročnim interesima dionika (Dolan i Berrero, 2021). ESG kriteriji omogućuju tvrtkama da procijene i poboljšaju svoj utjecaj na okoliš, čime doprinose globalnim naporima za održivost. Potrošači postaju sve svjesniji utjecaja proizvoda i usluga na okoliš i društvo te preferiraju tvrtke koje posluju odgovorno i održivo. Ova promjena u potrošačkim preferencijama prisiljava tvrtke da integriraju ESG kriterije u svoje poslovne strategije kako bi zadovoljile očekivanja kupaca i održale konkurentnost na tržištu (Gregory i Garner, 2019). ESG kriteriji pomažu tvrtkama u identifikaciji i upravljanju rizicima, čime štite svoje poslovanje i dugoročnu održivost. Investitori sve više prepoznaju važnost ESG kriterija pri donošenju investicijskih odluka (Nakajima i Hamori, 2021).

Koncept održivosti, koji je širi i sveobuhvatniji od ESG-a, prvi put je jasno definiran u izvještaju Svjetske komisije za okoliš i razvoj (Bruntland komisija) iz 1987. godine. Ovaj izvještaj opisuje održivost kao „razvoj koji zadovoljava sadašnje potrebe bez ugrožavanja sposobnosti budućih generacija da zadovolje svoje vlastite potrebe“. Ta definicija postavila je temelje za mnoge kasnije politike i prakse održivog razvoja. Godine 1994. John Elkington primijenio je ovaj koncept na poslovanje u vidu termina trobilančnog pristupa (*Triple bottom line*) raspravom o mjerenju poslovne uspješnosti kroz tri perspektive: ljude, planet i profit (3P). Kako je ova ideja postajala prihvaćena, dionici su počeli agresivnije zagovarati potrebu za većom korporativnom transparentnošću i odgovornošću prema navedenom pristupu (ESG vodič – Praktične smjernice za održivo poslovanje, 2024).

Sve više država i međunarodnih organizacija uvodi zakone i regulative koje zahtijevaju od tvrtki da izvještavaju o svojim ESG praksama i smanjuju negativan utjecaj na okoliš i društvo. Prema istraživanju Turjaka i Kristeka (2023), izvještavanje o okolišnim, društvenim i upravljačkim (ESG) faktorima postalo je nezaobilazni aspekt tržišne kapitalizacije organizacija.

Regulatorni pritisci uključuju obavezu izvještavanja o emisijama stakleničkih plinova, potrošnji resursa, radnim uvjetima i drugim ključnim ESG indikatorima (Li i Wang, 2021).

Otkako je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije usklađivanje zakonske regulative s europskim standardima postalo je ključno. U tom kontekstu, Direktivom 2014/95/EU o nefinancijskom izvješćivanju NFRD (*Non-Financial Reporting Directive*) na razini Europske unije uvedena je obveza, uz sastavljanje financijskog, podnijeti i nefinancijski izvještaj (Krivačić i Antunović, 2018), koji zahtjeva od velikih tvrtki da objavljuju informacije o ESG faktorima te je imala značajan utjecaj na hrvatsko zakonodavstvo (UN Sustainable Development, 2019). Naime, Hrvatska je implementirala ove zahtjeve kroz izmjene svojih zakona, potičući tvrtke na pružanje transparentnih izvještaja o okolišnim i društvenim pitanjima. Dok je Direktivu o korporativnom izvještavanju o održivosti CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) Hrvatska, u srpnju 2024. godine, uvrstila u Zakon o računovodstvu, Zakon o reviziji i Zakon o tržištu kapitala.

Uloga i značaj ESG akademije Hrvatske gospodarske komore

Hrvatska gospodarska komora svjesna je nužnosti prioritetne prilagodbe poslovanja klimatskim promjenama i društvenim potrebama. Prepoznaje značajan utjecaj poslovne zajednice na okoliš i društvo te aktivno radi na promicanju odgovornog poslovanja. Podržavajući hrvatske tvrtke u donošenju strateških odluka temeljenih na principima održivosti, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva gospodarskog napretka i održivog razvoja uz neto pozitivan utjecaj na društvo i okoliš, HGK je pokrenula niz inicijativa, programa i alata koji potiču odgovorno i održivo upravljanje. Tim aktivnostima HGK osluškuje potrebe gospodarskih subjekata i potiče konstruktivan dijalog o ključnim ekonomskim temama i ostvarivanju gospodarskog napretka održivim razvojem koji uključuje društvene i okolišne komponente (ESG vodič – Praktične smjernice za održivo poslovanje 2024).

Kako bi omogućila tvrtkama da se što bolje pripreme za ove izazove, Hrvatska gospodarska komora je u listopadu 2022. godine pokrenula

jedinstveni projekt prve ESG akademije u Hrvatskoj – ciklus radionica za edukaciju poslovnih subjekata o okolišnim, društvenim i upravljačkim kriterijima koje vode renomirani domaći i međunarodni stručnjaci u području zaštite okoliša, održivosti, izvještavanja o održivosti, korporativnog upravljanja, održivog financiranja i društvenih standarda. Naime, akademija se bavi promicanjem i implementacijom koncepta ESG-a u poslovnom svijetu, a pokrenuta je sa svrhom edukacije, usmjeravanja, povezivanja i informiranja poslovne zajednice na temu ESG kriterija, na njihovom putu prema održivosti. Pomoću ove edukacijske platforme putem općih strateških i radionica specijaliziranih za pojedine industrije, tvrtke dobivaju uvid u relevantnu regulativu, razmjenjuju vlastite održive prakse i uče kako uspješno implementirati kriterije održivosti u svoje poslovne procese (Hrvatska gospodarska komora, 2024.).

Ciljevi ESG akademije su: pružiti sveobuhvatan prikaz koncepta održivosti i ESG-a iz perspektive poslovanja tvrtki; obrazložiti koncept održivog poslovanja kao temelj stvaranja vrijednosti; putem primjera iz prakse detaljno analizirati način funkcioniranja implementacije i usklađivanja ESG-a s obvezujućim zakonodavnim aktima (uredbe i direktive EU); pokazati ključne aspekte financiranja održivosti i izazova u implementaciji; prenijeti praktična znanja provedbe strateške transformacije tvrtke; te objasniti kako primijeniti koncept održivog i uključivog vodstva (Hrvatska gospodarska komora, 2024).

U prvom ciklusu, od listopada 2022. do srpnja 2023. godine, održano je 14 radionica na kojima je sudjelovao 800 polaznika. Od navedenih, tri su bile strateške radionice (Stvaranje održive tvrtke, Investiranje u održivo poslovanje i Utjecaj ESG-a na poslovanje današnjice). Uz strateške, održano je 11 radionica sa sektorskim pristupom i to za: sektor energetike, industriju gume i plastike, turizam, banke i tržište kapitala, osiguranja i leasing-a, građevinskog i prometnog sektora, metaloprerađivačke i elektroindustrije, sektora trgovine, prehrambene industrije te IT sektora. U drugom ciklusu ESG akademije s tematskim pristupom, od studenog 2023. do veljače 2024. godine održane su 3 radionice na temu Europskih standarda izvješćivanja o održivosti (ESRS) i Strategije održivog poslovanja na kojima je sudjelovalo ukupno 400 polaznika. Zaključno, od listopada 2022. do veljače 2024. godine održano je ukupno 17 radionica (3 strateške, 3 tematske i 11 sektorskih) na kojima je sudjelovalo više od 1200 polaznika. Osim navedenih, HGK organizira i *taylor-made* radionice

prilagođene za svaku tvrtku pojedinačno jer ne postoji jedinstvena praksa održivosti jednako primjenjiva za sve (Hrvatska gospodarska komora, 2024).

U korak s trendom ESG standardizacije u svijetu, Hrvatska gospodarska komora razvila je prvi hrvatski ESG rating s ciljem stvaranja poticajnog okruženja za unaprjeđenje održivih praksi i standarda u hrvatskom gospodarstvu, potičući tvrtke na praćenje napretka u ostvarenju održivih ciljeva i primjenu sve naprednijih standarda. ESG rating je ocjena koja se dodjeljuje organizaciji temeljem njezinog pristupa okolišu (Environment) i društvu (Social) te usvojenim praksama upravljanja (Governance). ESG rating HGK usklađen je s regulativom, zahtjevima financijskih institucija i tržišta kapitala te specifičnostima pojedinih industrija. Dio podataka prikuplja se putem ispunjenog ESG upitnika koji predstavlja jednostavno i jasno formuliran set pitanja po čimbenicima održivog poslovanja (ESG), a ostatak temeljem javnih podataka, od financijskih do primjerice procjena emisija stakleničkih plinova za pojedinu djelatnost. Svaka tvrtka dobije svoje individualno izvješće te prijedloge poboljšanja rezultata. U izradu, provedbu i nadzor ESG ratinga uključeni su članovi Radne skupine, odnosno stručnjaci iz područja održivosti, financija, izvještavanja, korporativnog upravljanja i modeliranja rizika (ESG vodič – Praktične smjernice za održivo poslovanje, 2024).

Treba naglasiti da je značaj ESG rating-a u tome što pomaže tvrtkama odrediti svoju poziciju na putu tranzicije te daje uvid u izloženost okolišnim, društvenim i upravljačkim rizicima te smjernice za poboljšanje izvedbe u relevantnim područjima. Kako bi upoznala tvrtke s važnošću i utjecajem ESG čimbenika u modernom i financijskom okružju te im omogućila stjecanje osnovnih znanja i vještina potrebnih za bolje razumijevanje i usklađivanje s globalnim trendovima, zakonskim obvezama te izazovima koji iz njih proizlaze, Hrvatska gospodarska komora izradila je u lipnju 2024. godine *ESG vodič – Praktične smjernice za održivo poslovanje* kojemu je svrha pomoći tvrtkama u pripremi svoga poslovanja u skladu s novim obvezama na održivom putu (Hrvatska gospodarska komora, 2024).

Metodologija istraživanja

Da bi se ispitalo zadovoljstvo tvrtki ESG akademijom Hrvatske gospodarske komore, odnosno na koji način je HGK putem platforme ESG

akademije pomogla tvrtkama u provođenju ESG procesa i usklađivanju poslovanja s novim obavezama u pogledu održivosti i izvješćivanja o održivosti, provedeno je empirijsko istraživanje putem anketnog upitnika kreiranog putem Google obrasca, koji se sastojao od 13 pitanja, strukturiranih sukladno ciljevima istraživanja, od kojih je većina bila zatvorenog tipa s ponuđena dva ili više odgovora, dok su opisnog tipa bila tri pitanja.

Korištena je metoda prikupljanja primarnih podataka na namjernom (prikladnom) uzorku od 635 ispitanika, odnosno polaznika ESG akademije, koji su sudjelovali na radionicama u vremenskom periodu od listopada 2022. do veljače 2024. godine, dok je anketa distribuirana putem elektroničke pošte u vremenskom razdoblju od 15. do 20. ožujka 2024. godine. Sudjelovanje u istraživanju (52 ispitanika) bilo je dobrovoljno i anonimno te se time postiglo da ispitanici iskreno i otvoreno odgovaraju na pitanja kako bi rezultati istraživanja bili što vjerodostojniji.

Postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Velike tvrtke prednjače u sudjelovanju na edukacijama ESG akademije u odnosu na male tvrtke.

H2: Većina tvrtki, polaznica ESG akademije, imaju poboljšano znanje nakon pohađanja akademije u odnosu na znanje prije pohađanja akademije.

H3: Relativno visoka razina svijesti i inicijativa tvrtki za daljnjim obrazovanjem u području ESG-a.

Istraživačka pitanja koja će se u radu razmotriti su sljedeća:

- Koliko su sudionici ESG akademije zadovoljni stečenim znanjima i na koji način to znanje primjenjuju u daljnjoj poslovnoj praksi?
- Kako edukacija putem ESG akademije Hrvatske gospodarske komore utječe na sposobnost tvrtki da implementiraju ESG procese u svoje poslovanje?
- Koji su ključni izazovi s kojima se hrvatske tvrtke suočavaju prilikom prilagodbe svojih poslovnih aktivnosti novim održivim standardima i regulatornim zahtjevima?
- Na koje načine Hrvatska gospodarska komora može dodatno podržati hrvatske tvrtke u postizanju održivih poslovnih ciljeva?

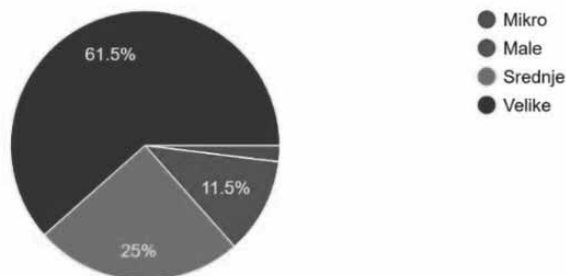
U radu su korištene metoda indukcije, dedukcije, analize, sinteze, deskripcije i komparacije, a rezultati dobiveni anketiranjem analizirani su pomoću metode deskriptivne statistike.

Rezultati istraživanja

Rezultati istraživanja prikazani su opisno te putem grafikona.

1. Prema veličini Vaša tvrtka pripada u:

52 responses

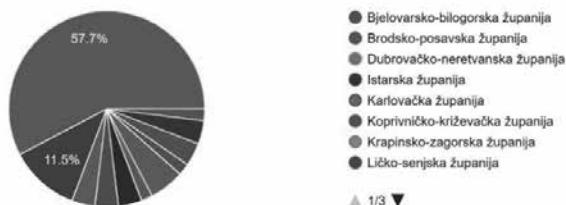

Grafikon 1. Veličina anketiranih tvrtki

Izvor: Istraživanje autorice

Za kvalitetno ispunjenje anketnog upitnika, značajna je podjela tvrtki prema njihovoj veličini. Prema članku 5. Zakona o računovodstvu poduzetnici se razvrstavaju na mikro, male, srednje i velike, ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji (Zakon o računovodstvu, NN 85/2024). U anketi je sudjelovalo 61.5% velikih, 25% srednjih, 11.5% malih i 1.9% mikro tvrtki, čime je potvrđena hipoteza 1. Podatak ukazuje da na ESG akademijama među sudionicima prevladavaju velike tvrtke, što je i logično s obzirom na to da su one prema Direktivi o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD) unutar Europskog zelenog plana obvezne podnositi izvještaje o održivosti. U skorijoj budućnosti, ove obveze neće se odnositi samo na velike tvrtke, nego i na srednje te male. A da se već sada mogu vidjeti utjecaji ovog procesa na srednje i male tvrtke govore nam podaci, iz grafikona 1., iz kojih vidimo da se srednje (25%) i male (11.5%) tvrtke sve više osvješčuju i zanimaju za temu održivog poslovanja.

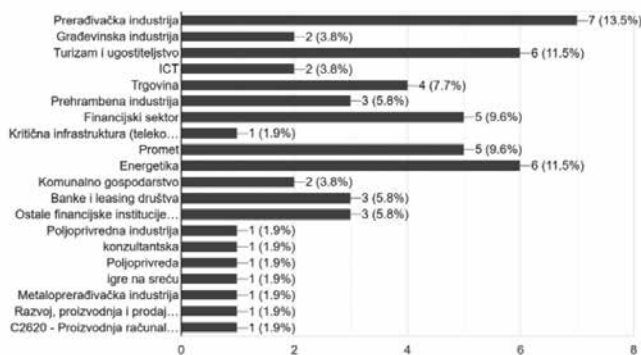
2. U kojoj županiji se nalazi sjedište Vaše tvrtke?
52 responses

Grafikon 2. Struktura anketiranih tvrtki
prema njihovom sjedištu po županijama
Izvor: Istraživanje autorice

Većina sudionika koji su pohađali radionice ESG akademije bilo je iz Grada Zagreba, njih 30 (57.7%). Zatim slijedi, Zagrebačka županija, sa 6 tvrtki (11.5%). Broj tvrtki u ostalim županijama kreće se od 1 do 5, odnosno 1.9 do 5.8 %, dok je najmanji broj tvrtki s vrijednošću 1 (1.9%) bilo iz Brodsko-posavske, Međimurske i Sisačko-moslavačke županije što ukazuje na činjenicu da većina polaznika dolazi iz glavnoga grada, dok su ostale županije znatno manje zastupljene.

3. Kojem Sektoru pripada Vaša tvrtka?
52 responses

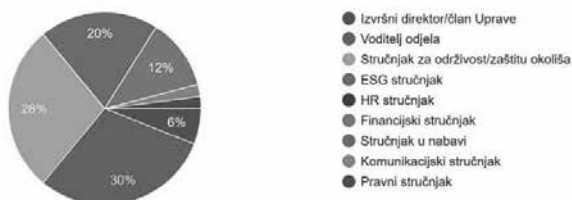

Grafikon 3. Struktura anketiranih tvrtki
prema gospodarskoj djelatnosti
Izvor: Istraživanje autorice

Što se tiče strukture anketiranih tvrtki prema gospodarskoj djelatnosti, najviše je odgovorilo tvrtki koje se bave prerađivačkom industrijom (13.5%). Slijede tvrtke iz područja energetike, turizma i ugostiteljstva (11.5%), potom prometa i financijskog sektora (9.6%) te trgovine (7.7%). Zatim tvrtke iz prehrambene industrije, banaka i leasing društava te ostalih financijskih institucija (5.8%). ICT, građevinska industrija, i komunalno gospodarstvo zastupljene su svaka sa 3.8%. Preostali sektori (kritična infrastruktura, metaloprerađivačka i poljoprivredna industrija, konzultantska, igre na sreću...) među onima su s najmanje zastupljenosti (1.9%).

4. Koje radno mjesto obnašate unutar Vaše tvrtke?

50 responses

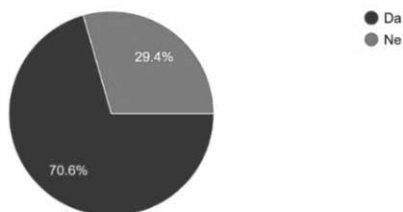
Grafikon 4. Struktura anketiranih tvrtki prema radnome mjestu

Izvor: Istraživanje autorice

Iz strukture anketiranih tvrtki prema radnome mjestu većinu ispitanika, njih 30%, čine voditelji odjela. Zatim slijede stručnjaci za održivost/zaštitu okoliša (28%), te ESG stručnjaci (20%). Potom financijski stručnjaci sa 12%. Manje zastupljene uloge uključuju izvršne direktore/članove Uprave (6%), te pravne i komunikacijske stručnjake sa 2%.

5. Ima li Vaša tvrtka organiziran tim ili djelatnike odgovorne za ESG (Environmental, Social and Governance tj. okolišno, društveno i korporativno upravljanje)?

51 responses

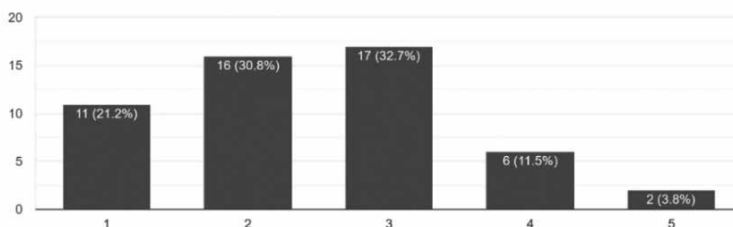
Grafikon 5. Važnost upravljanja ESG procesima unutar tvrtke

Izvor: Istraživanje autorice

Velik broj ispitanika (70.6%) u tvrtki ima organiziran tim ili djelatnike odgovorne za ESG upravljanje, dok 29.4% tvrtki nema organiziran takav tim. Vidljivo je da znatan broj tvrtki prepoznaje važnost upravljanja ESG procesima i posjeduje strukturu unutar svoje organizacije koja se time bavi.

6. Procijenite Vaše predznanje prije pohađanja ESG akademije:

52 responses

Grafikon 6. Samoprocjena predznanja tvrtki prije pohađanja ESG akademije

Izvor: Istraživanje autorice

Što se tiče samoprocjene predznanja ispitanika o ESG temama najveći postotak ispitanika, njih 32.7%, ocijenilo se ocjenom 3 što upućuje na prosječno predznanje. S ocjenom 2 ocijenilo se 30.8% ispitanika, dok si je najnižu ocjenu 1, koja ukazuje na osnovno ili nikakvo predznanje, dalo

21.2% ispitanika. Ocjenu 5, koja ukazuje na visoko predznanje, dalo si je 3.8% ispitanika. Ovo sugerira da je većina ispitanika imala umjereno ili osrednje predznanje o ESG-u prije pohađanja akademije.

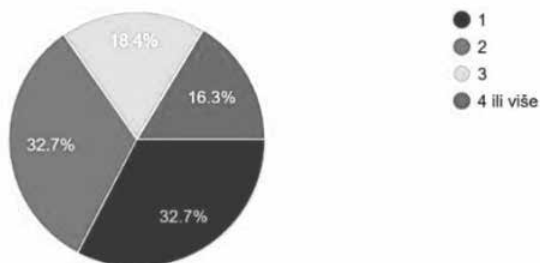

Grafikon 7. Prikaz putem kojeg komunikacijskog kanala su tvrtke saznale o ESG akademiji
 Izvor: Istraživanje autorice

Pitanje putem kojeg komunikacijskog kanala su tvrtke saznale o ESG akademiji njih 50%, odgovorilo je da je doznalo iz e-mail poziva upućenog od VPO-a (voditelja poslovnog odnosa u HGK). Da je HGK newsletter drugi najčešći izvor informacija izjasnilo se 28.8% ispitanika, dok 23.1% njih smatra da je web stranica HGK treći najpopularniji komunikacijski kanal. Na konferencijama je saznalo 7.7% ispitanika. Najmanje ispitanika (1.9%) doznalo je za akademiju putem društvenih mreža HGK, preporuke neke druge tvrtke, preporuke rukovoditelja, e-mail-a upućenog od HGK ili od kolega što ukazuje da su direktne komunikacije putem e-maila, službene komunikacije preko newslettera, kao i web stranice najučinkovitiji kanali informiranja o ESG akademiji.

8. Na koliko radionica ESG akademije ste sudjelovali do sada?

49 responses

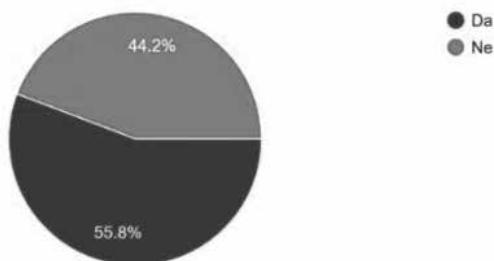
Grafikon 8. Sudjelovanje tvrtki na radionicama ESG akademije

Izvor: Istraživanje autorice

Na pitanje vezano uz broj sudjelovanja tvrtki na radionicama ESG akademije, ispitanici koji su prisustvovali na jednoj radionici i oni koji su prisustvovali na dvije radionice zastupljeni su jednako, sa 32.7% svaki. Sudionici koji su učestvovali na tri radionice čine 18.4%, dok oni koji su sudjelovali na četiri ili više radionica čine 16.3% ispitanika. Podaci upućuju na to da je velik broj ispitanika tek započeo sa pohađanjem radionica, ali je vidljiva velika zainteresiranost ispitanika za daljnjim pohađanjem radionica ESG akademije.

9. Jeste li pohađali još neke edukacije o ESG-u, osim ove?

52 responses

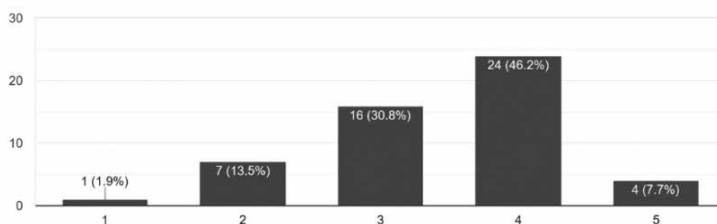

Grafikon 9. Sudjelovanje tvrtki na drugim radionicama o ESG-u

Izvor: Istraživanje autorice

Što se tiče pohađanja drugih edukacija na temu ESG-a, osim ove u organizaciji HGK, istraživanje pokazuje na relativno visoku razinu svijesti i inicijativu za daljnjim obrazovanjem u području ESG-a među sudionicima, s obzirom na to da je 55.8% ispitanika odgovorilo potvrdno, dok manji broj ispitanika, 44.2%, nije pohađao druge edukacije na temu ESG-a, time je dokazana hipoteza 3.

10. Procijenite Vaše znanje nakon pohađanja ESG akademije:
52 responses

*Grafikon 10. Samoprocjena znanja tvrtki
nakon pohađanja ESG akademije
Izvor: Istraživanje autorice*

Što se tiče samoprocjene znanja ispitanika nakon pohađanja akademije, najveći udio (46.2%), ocijenio je svoje znanje ocjenom 4, dok je ocjenom 3 ocijenilo 30.8% ispitanika. Zatim slijedi ocjena 2 (13.5%), dok je ocjenom 5, koja označava najviše znanje, ocijenilo 7.7% ispitanika. Najniže predznanje, što bi značilo ocjenu 1, dalo je 1.9% ispitanika.

Usporedbom dobivenih rezultata, prije i poslije pohađanja ESG akademije, možemo zaključiti da većina ispitanika smatra da je njihovo znanje poboljšano nakon pohađanja akademije, s tendencijom ka višim ocjenama znanja. Time je dokazana hipoteza 2.

Budući da većina ispitanika ima u svojoj tvrtki organiziran tim ili djelatnike odgovorne za ESG upravljanje, postavilo se pitanje na koji način su ispitanici uključeni u navedene procese. Odgovori na to pitanje nisu nimalo jednoznačni, već variraju od potpune neuključenosti, preko specifičnih funkcionalnih uloga, do strateškog upravljanja i vođenja ESG inicijativa.

S jedne strane nalaze se pojedinci i organizacije koji tek počinju razmatrati ESG procese ili još uvijek nisu implementirali specifične aktivnosti u tom

području. To uključuje one koji su naveli da „Procesi još nisu implementirani“ ili su „U sklopu upravljanja procesima“ što ukazuje na rastući trend prepoznavanja važnosti ESG praksi, ali i na izazove u početnim fazama njihove implementacije. Zatim slijede pojedinci koji su već uključeni u određene aspekte ESG procesa i to putem analitičke, operativne ili savjetodavne uloge. To uključuje „ESG analitičare“, „voditelje kvalitete i okoliša“, „članove ESG tima“ i druge koji su zaduženi za specifične zadatke, kao što su prikupljanje podataka, izrada izvještaja, praćenje regulative i savjetovanje unutar tvrtke. Ove uloge su ključne za razumijevanje i napredovanje ESG ciljeva unutar organizacija.

S druge strane nalaze se oni koji imaju vodeće uloge u strateškom upravljanju i koordinaciji ESG inicijativa. To uključuje direktore, članove odbora zadužene za ESG, „Responsible Investors“, i one koji „vode tvrtku kroz krajolik održivosti“. Ove uloge su presudne za integraciju ESG principa u srž poslovnih strategija i odlučivanja, te za promicanje održivosti kao ključnog elementa korporativne kulture. Zajednički element među svim odgovorima jest priznavanje važnosti ESG faktora u suvremenom poslovanju. Bez obzira na trenutnu fazu implementacije ili specifičnu ulogu pojedinca, postoji jasno izražena težnja ka integraciji održivih praksi u poslovne procese. To uključuje sve, od početnih koraka u razumijevanju i planiranju ESG aktivnosti, preko specifičnih operativnih zadaća, do strateškog upravljanja i liderstva.

Analiza odgovora na pitanje kako su ispitanici primijenili stečena znanja o ESG-u prilikom rada u svojim tvrtkama razotkriva širok raspon pristupa i razinu angažmana. Odgovori variraju od onih koji još uvijek nisu započeli s implementacijom ESG principa, preko onih koji su u procesu edukacije i pripreme, do onih koji aktivno primjenjuju stečena znanja u svakodnevnom poslovanju.

Neki ispitanici izrazili su da su tek na početku puta prema integraciji ESG-a u svoje poslovanje. Odgovori poput „Još ništa, tek se pripremamo“, „Trenutno smo u fazi formiranja tima, angažirali smo konzultanta“, „Tvrtka je tek u pripremi ESG strategije, a moja uloga je isključivo savjetodavna“ ukazuju na izazove s kojima se susreću u početnim fazama implementacije. S druge strane, značajan broj ispitanika već primjenjuje stečena znanja o ESG-u u različitim aspektima svog poslovanja što je vidljivo iz odgovora poput „Pomogle su nam informacije sa edukacija prilikom izrade

Analize klimatskih rizika, tranzicijskih rizika i DNSH (eng. „Do no significant harm“), „Bolje razumijevanje regulatornih zahtjeva“, „Izmjenu procesa radi implementacije ESG-a“, i „Kreiranje poslovne strukture, plana i akcija vezanih za ESG područja“. Ovi odgovori ističu kako su pojedinci i organizacije počeli integrirati ESG principe u svoje poslovne modele, putem poboljšanja postojećih procesa, boljeg upravljanja rizicima te kroz razvoj strategija koje uključuju održivost kao ključni element.

Značajan broj ispitanika naglasio je potrebu za dodatnom edukacijom, što pokazuje prepoznavanje ESG-a kao složenog područja koje zahtijeva kontinuirano učenje i prilagodbu. Odgovori poput „Održavanje internih predavanja i edukacija pojedinih članova i zaposlenika“, „Trebala bih se još educirati, ovo je bilo informativno za prvi puta“, „Do sada stečena znanja pomažu da shvatim osnove i krajnji cilj ESG izvještavanja“ pokazuju kako organizacije pridaju važnost internim edukacijama za širenje svijesti i boljeg razumijevanja ESG-a među zaposlenicima. Također, odgovori otkrivaju kako se stečena znanja koriste za specifične operativne aktivnosti, uključujući „Izradu Analize klimatskih rizika“, „Pomoć pri usklađivanju poslovanja s normom ISO 26000“, i „Pripremu izvještaja“. Ovi primjeri ukazuju na praktičnu primjenu ESG znanja u identificiranju i upravljanju specifičnim rizicima i prilikama, što je ključno za postizanje održivog poslovanja.

Odgovori ukazuju na različite stupnjeve spremnosti i kapaciteta unutar organizacija za implementaciju ESG principa. Dok su neki već napredovali u primjeni ESG strategija, drugi još uvijek istražuju najbolje načine za integraciju održivosti u svoje poslovanje. Razlike u pristupima i razini angažmana mogu biti odraz različitih industrija, veličina tvrtki ili dostupnih resursa. Zanimljivo je navesti kako je integracija ESG principa u poslovne prakse postupan proces koji zahtijeva kontinuirano učenje, prilagodbu i angažman na svim razinama organizacije. Iako se organizacije nalaze na različitim etapama ovog puta, zajednički cilj je razvoj održivijeg i odgovornijeg poslovanja koje ne samo da ispunjava regulatorne zahtjeve i očekivanja dionika, već doprinosi boljem društvu i okolišu.

Rasprava

Implementacija ESG standarda u suvremeno poslovanje, u posljednjih nekoliko godina, postala je predmetom velikog interesa znanstvene zajednice zbog sve veće važnosti održivosti u poslovnom okruženju, kao i njenom usklađivanju s potrebama društva te okoliša. Prethodna istraživanja, uključujući i ovo, ukazuju na neke zajedničke trendove i značajne izazove u navedenom području.

Prema rezultatima ovog istraživanja, hrvatske tvrtke, posebice one velike, u sve većem obujmu uključuju ESG kriterije u svoje poslovanje što je prvenstveno posljedica jačih regulatornih okvira koji potiču formalizaciju održivih praksi. Ovaj zaključak sukladan je rezultatima istraživanja Friedea, Buscha i Bassena (2015), koje pokazuje da regulative i praćenje ESG parametara pozitivno utječe na financijske performanse te dugoročno povećavaju vrijednost tvrtki. Spomenuto istraživanje pokazuje da veličina i sektor tvrtke značajno utječu na razinu ESG integracije. Dok velike tvrtke u financijskom sektoru prednjače zahvaljujući resursima i obvezama prema dioničarima, manje tvrtke često nailaze na prepreke, uključujući nedostatak sredstava i znanja. Slično tome, Khan, Serafeim i Yoon (2016) utvrdili su da je važnost ESG faktora vrlo specifična za pojedine industrije, pri čemu potrebe i mogućnosti njihovog usvajanja variraju.

Jedan od ključnih rezultata istraživanja ističe rastuću svijest o ESG kriterijima među malim i srednjim tvrtkama u Hrvatskoj. Iako još uvijek ne prednjače u implementaciji, njihova motivacija za prilagođavanje utire put nacionalnim održivim ciljevima. Ove rezultate podržava Carrollov model društvene odgovornosti (1991), koji naglašava kako i manje tvrtke mogu doprinijeti društvenom kapitalu prihvaćanjem jednostavnijih, ali ključnih društveno odgovornih praksi u prvoj fazi.

Nadalje, istraživanje naglašava važnost edukacije putem ESG akademije koja tvrtkama osigurava potrebna znanja za integraciju ESG-a. Ovaj rezultat korelira s rezultatima Ecclesa, Ioannoua i Serafeima (2014), koji su dokazali da stalna edukacija zaposlenika i podrška regulatornih tijela povećavaju ukupnu spremnost organizacija za održive promjene. Posebno je važno istaknuti ključna postignuća, poput povećane participacije tvrtki u edukacijama ESG akademije, uvođenja održivih strategija i veće svijesti o važnosti ESG kriterija. No, ograničenja uključuju vremenski okvir

istraživanja, koji ne dopušta procjenu dugoročnih učinaka, stoga Schaltegger, Bennett i Burritt (2006) naglašavaju važnost praćenja dugoročnih promjena. Usporedba prethodnih istraživanja potvrđuje da je prilagodba manjeg sektora ključna za postizanje cjelovite održivosti na nacionalnoj razini, dok edukacija i podrška ostaju osnovne poluge za njihov angažman.

Zaključak

Na kraju rada možemo zaključiti da su tri navedene hipoteze prihvaćene, odnosno ne odbacuju se jer rezultati istraživanja pokazuju da stečena znanja tvrtki putem ESG akademije Hrvatske gospodarske komore značajno doprinose boljem razumijevanju i praktičnoj primjeni održivih poslovnih praksi. Većina ispitanih tvrtki izjavila je da su putem edukacija dobili konkretne informacije i smjernice koje su im omogućile da prilagode svoje poslovne modele novim ESG kriterijima. Također, edukacija je poslužila kao značajna platforma za podizanje svijesti o važnosti održivosti, zaštiti okoliša te integraciji društvene odgovornosti.

Istraživanje je pokazalo pozitivan trend u prihvaćanju ESG praksi u hrvatskom gospodarskom sektoru, pri čemu su velike tvrtke predvodnice zahvaljujući strožim regulatornim zahtjevima. Iako manje tvrtke tek razvijaju svijest o važnosti ESG-a, njihov rastući interes važan je za ostvarivanje dugoročnih nacionalnih ciljeva održivog razvoja. Ključnu ulogu u tom procesu ima Hrvatska gospodarska komora koja putem ESG akademija osigurava potrebne alate, znanja i podršku za harmonizaciju poslovanja s održivim standardima.

Na temelju rada može se konstatirati da edukacija i inicijative poput ESG akademije doprinose povećanju kapaciteta tvrtki za uspješnu implementaciju ESG-a te stvaranju temelja za održivo poslovanje. Ograničenje istraživanja je u tome što je provedeno isključivo među sudionicima ESG akademije, što znači da rezultati nisu u potpunosti reprezentativni za sve hrvatske tvrtke, stoga je preporuka da se buduća slična istraživanja provedu nad reprezentativnijim uzorkom među različitim sektorima. Zatim, istraživanje se oslanjalo na subjektivne stavove i ocjene sudionika ESG akademije što može rezultirati pristranošću u odgovorima ili limitiranim kvantitativnim rezultatima. Kako bi se dobio dublji uvid u problematiku, preporuka bi bila koristiti dodatne metode prikupljanja podataka koristeći

kvantitativna istraživanja. Primjerice, primijeniti metodu fokus grupa ili provesti intervju s ključnim dionicima.

Učinak ESG akademija promatran je u kraćem vremenskom razdoblju, dok bi dugoročni rezultati mogli pokazati dublje promjene u poslovnim praksama. Iz tog razloga trebalo bi pratiti dugoročne učinke ESG inicijativa putem implementacije longitudinalnih studija koje bi procijenile rezultate i promjene u poslovanju tvrtki tijekom duljeg vremenskog razdoblja nakon edukacija. Buduća istraživanja trebala bi dodatno istražiti specifične potrebe i razinu svijesti mikro i malih tvrtki o ESG standardima jer ta skupina predstavlja značajan udio u gospodarstvu. Premda Hrvatska još uvijek gradi svoj regulatorni okvir i svijest o važnosti ESG standarda, postoji značajan potencijal za napredak u ovom području. Poželjno bi bilo usporediti implementaciju ESG praksi u Hrvatskoj s drugim zemljama regije kako bi se dobio širi kontekst i identificirale najbolje prakse što dodatno otvara mogućnosti za nove komparativne analize.

Zaključno, na temelju istraživanja o zadovoljstvu ESG akademijom Hrvatske gospodarske komore, može se izdvojiti nekoliko ključnih prijedloga koji su važni za razumijevanje trenutne situacije, ali i budućeg razvoja ESG praksi u hrvatskom poslovnom sektoru. Ovo su neke od smjernica za nježno unaprjeđenje:

- *Specijalizacija i segmentacija sadržaja:* Radionice i edukacije trebaju biti više prilagođene specifičnim potrebama različitih sektora, posebno onih s izraženijim ESG izazovima. Segmentacija programa prema stupnju predznanja sudionika (npr. za početnike i napredne) može pomoći u efikasnijem učenju.
- *Međunarodna suradnja i razmjena iskustava:* Uključivanje stručnjaka i praktičara iz drugih zemalja članica EU, a i šire može obogatiti sadržaj te pružiti uvid u različite pristupe rješavanju ESG izazova. Razmjena iskustava s međunarodnim partnerima može pomoći u identifikaciji i implementaciji najboljih praksi.
- *Praktičnost i primjenjivost edukacija:* Povećanje broja praktičnih primjera, studija slučaja i interaktivnih radionica koje simuliraju stvarne poslovne situacije može pomoći sudionicima da bolje razumiju kako ESG principi mogu biti implementirani u svakodnevnom poslovanju.

- *Poboljšanje kvalitete predavača i materijala*: Angažiranje predavača s bogatijim praktičnim iskustvom u ESG području i osiguravanje sveobuhvatnih edukacijskih materijala ključno je za kvalitetu programa. Distribucija edukacijskih materijala prije početka radionica može olakšati praćenje i razumijevanje sadržaja.
- *Razvoj online sadržaja i platformi*: Ulaganje u digitalne obrazovne platforme i razvoj online tečajeva može povećati dostupnost edukacija širem krugu zainteresiranih tvrtki i pojedinaca te omogućiti fleksibilnije učenje.
- *Praćenje učinka i kontinuirano unaprjeđenje*: Sustavno prikupljanje povratnih informacija od sudionika i praćenje implementacije stečenih znanja u praksi mogu pomoći u identifikaciji područja za daljnja poboljšanja i prilagodbu sadržaja aktualnim potrebama i trendovima.

Implementacijom navedenih smjernica, ESG akademija može dodatno povećati svoj doprinos razvoju održivog poslovanja u Hrvatskoj, promičući ne samo usklađenost s postojećim standardima, već i proaktivno liderstvo u području održivosti te društvene odgovornosti.

Literatura

- Alfier, K. (2020). Odgovorno ulaganje i održivost u sektoru financijskih usluga Europske unije. *Hrvatski časopis za OSIGURANJE*, (3), 133-151., URL: <https://hrcak.srce.hr/242252>, pristup 31. srpnja 2024.
- Analiza spremnosti hrvatskih poduzeća na zelenu tranziciju za klimatsku neutralnost (2023), URL: apsolon-hgkzelena-studija2023final651aaf6e93817.pdf, pristup 20. srpnja 2024.
- Boromisa, A-M., (2020), Tko će i kako provoditi Europski zeleni plan? URL: https://irmo.hr/wp-content/uploads/2020/11/Analiza_EUROPSKI-ZELENI-PLAN.pdf, pristup 5. travnja 2024.
- Bostedt, A., Henriksson B. (2024). *The Implementation of CSRD Through ESRS – Can the Built Environment Adapt?*. Neobjavljeni magistarski rad. Stockholm, Sweden: TRITA – ABE-MBT- 24425
- Carroll, A. B. (1991.). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral management of Organizational Stakeholders, *Business Horizons*, 34(4): 39-48.

- Dolan, C., Barrero, D. (2021). *Transparency in ESG and the Circular Economy: Capturing Opportunities Through* Dana, Kindle Scribe, London, UK
- Eccles, R. G., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2014). „The Impact of Corporate Sustainability on Organizational Processes and Performance.“ *Management Science*, 60(11), 2835-2857.
- EON Croatia (2022). *Sustainability Report for Croatia 2022*, dostupno na https://www.eon.hr/content/dam/eon/eonhr/documents/odrzivost/E.ON_Sustainability_Report_2_2022.pdf, pristup: 5. travnja 2024.
- ESG rating – zašto je važan?, URL: <https://www.hgk.hr/documents/esg-rating-zasto-je-vazan656887a9594d7.pdf>, pristup 5. srpnja 2024.
- ESG vodič – Praktične smjernice za održivo poslovanje (2024), Zagreb: Hrvatska gospodarska komora, URL: [ESG vodič HGK.pdf](#), pristup 5. srpnja 2024.
- Europska komisija COM(2019) 22, URL: https://commission.europa.eu/document/download/3dab8f75-8c9d-4cf2-b215-d9098e69b654_hr?filename=rp_sustainable_europe_hr_v2_web.pdf, pristup 25. srpnja 2024.
- Europski parlament i Vijeće Europske unije (2022.), Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti, URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>, pristup: 25. srpnja 2024.
- Friede, G., Busch, T., & Bassen, A. (2015). „ESG and financial performance: Aggregated evidence from more than 2000 empirical studies.“ *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 5(4), 210-233.
- Gregory, R., Garner, J. (2019). The global pricing of environmental, social, and governance (ESG) criteria, *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 11(84), 310 – 329
- Hrvatska gospodarska komora, URL: <https://www.hgk.hr/sa-70-na-500-poduzeca-novim-zakonom-vise-poduzeca-obvezno-izvjescivati-o-odrzivosti>, pristup: 24. srpnja 2024.
- Hrvatska gospodarska komora, URL: <https://www.hgk.hr/hrvatska-gospodarska-komora-pokrece-prvu-esg-akademiju-u-hrvatskoj>, pristup: 5. srpnja 2024.
- Hrvatska gospodarska komora, URL: <https://hgk.hr/hrvatski-esg-rating>, pristup 5. travnja 2024.
- IDOP – Institut za društveno odgovorno poslovanje (2023). *Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti (CSRD)*, URL: <https://idop.hr/wp-content/uploads/2023/10/CSRD-Promjene-u-korporativnom-izvyjes%CC%8C%CC%81ivanju-o-odrz%CC%8Civosti.pptx.pdf>, pristup 26. srpnja 2024.

- Khan, M., Serafeim, G., & Yoon, A. (2016). „Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality.“ *The Accounting Review*, 91(6), 1697-1724.
- Kishan S, White N., (2022). A basic guide to ESG investing and why it faces a backlash: Quick Take, URL: <https://www.bloomberg.com/professional/blog/a-basic-guide-to-esg-investing-and-why-it-faces-a-backlash-quicktake/?tactic-page=641053>, pristup: 5. travnja 2024.
- Krivačić, D., Antunović, M. (2018). Nefinancijsko izvješćavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, URL: <https://hrcak.srce.hr/file/315977>, pristup: 28. travnja 2024.
- Krosinsky, C., Purdom, S. (2020). *Sustainable Investing: Revolutions in Theory and Practice*, Routledge, London
- Li, T., Wang, K. (2021). ESG: Research Progress and Future Prospects, *Sustainability* 2021, 13(21), 116 – 138
- Nakajima, T., Hamori, S. (2021). *ESG Investment in the Global Economy*, Springer, London
- Schaltegger, S., Bennett, M., & Burritt, R. (2006). *Sustainability Accounting and Reporting*. Springer Science & Business Media
- Tice, P. (2024). *The Race to Zero: How ESG Investing will Crater the Global Financial System*, Encounter Books, New York
- Turjak, S., & Kristek, I. (2023). Market capitalisation and environmental, social and governance ratings in the European Union. *Ekonomski vjesnik*, 36(2), 327-336. URL: <https://doi.org/10.51680/ev.36.2.8>, pristup 23. srpnja 2024.
- Vig, S. (2019.), *Poslovna etika*, Zagreb: Codupo
- Vijeće Europske unije (2016). Pariški sporazum o klimatskim promjenama, URL: [L_2016282HR.01000401.xml](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:2016282HR.01000401.xml) (europa.eu), pristup: 25. srpnja 2024.
- United Nations (2015). *Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, URL: [21252030 Agenda for Sustainable Development web.pdf](https://www.un.org/sustainabledevelopment/) (un.org), pristup: 25. srpnja 2024.
- United Nations (b.d.), *Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>, pristup 16. srpnja 2024.
- UN Sustainable Development (2019). *Croatia – National Review of the UN 2030 Agenda*, URL: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/23943CROATIA_UN_final.pdf, pristup: 25. srpnja 2024.
- Zakon o računovodstvu, Narodne novine, br. 85/2024

PROMOTION AND IMPLEMENTATION OF THE ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE) CONCEPT IN THE BUSINESS WORLD: PRESENTED ON THE EXAMPLE OF THE ESG ACADEMY OF THE CROATIAN CHAMBER OF ECONOMY

Abstract

Today, more than ever, economic sustainability as a social responsibility has become a strategic priority and the basis of the economy's and society's long-term competitiveness. Implementing the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) obliges an increasing number of companies to report on sustainability. ESG (Environmental, Social and Governance) criteria are gaining importance among investors, policymakers and other key stakeholders as they protect companies from future risks. In order to assist companies in better preparing for these challenges, the Croatian Chamber of Economy launched a unique project – the first innovative ESG academy in Croatia, working on promoting and implementing the ESG concept in the business world.

This paper analyses how the Croatian Chamber of Economy, through the ESG Academy platform, helped companies implement the ESG processes, harmonise their business activities with the new sustainability-related duties and provide sustainability reports. For this purpose, empirical research was conducted via a questionnaire to research companies' satisfaction with the ESG Academy. The research aimed to determine how the knowledge acquired at the ESG Academy has helped them implement sustainability in their further business activities.

The research showed a positive trend in adopting ESG practices within the Croatian economic sector, especially among large companies at the forefront of this process due to stricter regulatory requirements. However, it should be stressed that research results also indicate the rising awareness of smaller companies, which is crucial for achieving broader sustainable goals at the national level. The Croatian Chamber of Economy, as a key partner for Croatian companies, is aware of the priority of adapting business operations in accordance with climate changes and social needs. Therefore, it will continue to support Croatian companies on the way to sustainable business development through numerous initiatives, programs and activities.

Keywords: Croatian Chamber of Economy (CCE), Economic sustainability, ESG criteria, ESG Academy, ESG rating